

Az inféktiókontroll és kórházhiéne területén dolgozó szakemberek fő kompetenciái az Európai Unióban	69
Fertőző betegségek adatai	72

Epidemiológiai Információs Hetilap

NEMZETKÖZI INFORMÁCIÓ

AZ INFÉKTÍOKONTROLL ÉS KÓRHÁZHIÉNE TERÜLETÉN DOLGOZÓ SZAKEMBEREK FŐ KOMPETENCIÁI AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Bevezetés

Az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések hatékony megelőzése és kontrollja kiemelt fontossággal bír a tagállamok, az Európai Unió Tanácsának és intézményének, az Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ (ECDC) szemszögéből, hiszen e fertőzések jelentős terhet rónak az egészségügyi ellátórendszerekre, a társadalomra és nem utolsó sorban magukra a betegekre.^{1,2} Az egészségügyi intézményekben a hatékony intézkedések bevezetésének elengedhetetlen feltétele az inféktiókontroll és kórházhiéne területén képzett szakemberek jelenléte és munkája.

Az európai központ egyik kiemelt feladata a fertőző betegségek területén a kapacitás megerősítése, vagyis a szakterületükön képzett szakemberek számának növelése^{3,4}, amelyhez a jelen szakmai dokumentum is segítséget nyújt.

A jelen közlemény összeállításához számos szervezet, intézmény és projekt sokéves megalapozó munkája járult hozzá⁵, végső kidolgozása az ECDC által finanszírozott úgynevezett TRICE projekt keretében valósult meg (TRICE – Infection control training needs assessment in the European Union; A képzési szükségletek felmérése az inféktiókontroll területén az Európai Unióban).

Kompetencia, célközönség és szerkezet

A felsorolt, úgynevezett kompetenciák azt a **képességet** jelentik, hogy az ismeretek, készségek, személyes, szociális és/vagy módszertani tudás többfunkciós egységét a különböző helyzetekben (pl. munkahelyi környezetben vagy szakmai, személyes fejlődés során) a személy alkalmazni képes. A fő, vagy **kulcskompetenciák** köre az adott területen elvárható és valamennyi

szakemberre vonatkozó közös képességekre utal besorolástól függetlenül, így vonatkozhat orvosra, ápolóra, vagy akár gondozóra is. Természetesen mindezeket jelentősen befolyásolják a külső tényezők, a helyi kultúra, a rendelkezésre álló források, a korábban már megszerzett tapasztalatok. Így ezen dokumentum egy iránymutató referencia, amely felhasználható oktatáshoz, önértékeléshez, az egészségügyi intézmények humán erőforrás szükségleteinek felmérésére, vagy akár teljesítményének értékelésére, illetve egy, egész Európára kiterjedő, egységes vagy összehasonlítható, kölcsönös kialakításához.

A felhasználhatóság széles spektruma miatt haszonnal forgathatják a dokumentumot nemcsak az egészségügyi intézményeknek ezen a szakterületen dolgozó munkatársai, hanem közegészségügyi intézetek és akár egyetemek munkatársai is.

A közlemény **négy fő területhez** és ezen belül **több tárgykörbe** sorolja a fő kompetenciákat; a tárgykörökön belül elkülönítésre kerül a **szakértőkre**, illetve a szakterületen **kezdő** (csekély előzetes tapasztalattal bíró) munkatársakra vonatkozó kompetenciák listája; természetesen ezek között számos esetben átfedések vannak.

Kiemelt kompetenciák területek szerint

Az első terület az infékcióntróll programok irányítása, amely magába foglalja egyrészt a program megfelelő kidolgozását, a helyi viszonyoknak megfelelő prioritások meghatározását, a program beindításának kezdeményezését, elfogadtatását a döntéshozókkal, másrészt a program, munkaterv, esetleges projektek vezetését és az ezekhez tartozó feladatköröket. Ide tartozik emellett a különböző erőforrások tervezése, szervezése, irányítása és összehangolása, szükség esetén a változások levezénylése az infékcióntróll területén. Részt képezi a szakmai, szükség esetén technikai tanácsadás; a helyi, nemzeti, nemzetközi szabályozások, útmutatók figyelemmel kísérése, ismerete, az ismeretek terjesztése, az infékcióntróll bizottság összefogása.

A második terület a minőségfejlesztésre vonatkozó kompetenciákat részletezi. Ide tartozik egyrészt a szervezet minőségirányításában való részvétel a szakterületet érintő kérdésekben pl. akkreditációban, megbízottsági programban való részvétel; audit(ok) előkészítése, levezetése. Másrészt a kockázatkezelési programokban részvétel a szakterületet érintő kérdésekben, pl. transzfúzió, gyógyszerelés, orvostechnikai eszközök használatának területén. További tárgyköre az intézmény munkavállalói számára infékcióntróll képzés kidolgozása, biztosítása (nemcsak az újonnan belépő munkatársak számára) a szükségletek előzetes felmérése alapján. Harmadrészt ide kapcsolódik a kutatásban való részvétel, ami feltételezi a megfelelő módszerek ismeretét, az eredmények megfelelő értelmezését, amely többek között érintheti az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések vizsgálatát, megelőző intézkedések értékelését.

A harmadik terület az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések surveillance-át, a halmozódások, járványok kivizsgálását részletezi. Az első tárgykör a surveillance rendszer tervezése, felállítása, amely rendszer a nemzeti, nemzetközi iránymutatásokon alapulva, a helyi szükségleteket figyelembe véve (az érintett szakemberek bevonásával megfelelő célkitűzések megfogalmazása, megfelelő módszer, indikátorok kiválasztása) képes valós idejű adatokat biztosítani, és a szükséges intézkedéseket elősegíteni. Részt képezi a kapcsolatok kiépítése a laboratóriumi és gyógyszerészeti részlegekkel, szükség esetén az információs rendszerek fejlesztésének támogatása.

A következő tárgykör a rendszer irányítása, amely többek között magába foglalja az adatok elemzését, az eredmények, javaslatok rendszeres, hatékony kommunikációját/visszajelzését az érintett szakterületen dolgozó számára, valamint a rendszer időszakos felülvizsgálatát, kiértékelését, szükség esetén adaptációját. A harmadik tárgykör az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések halmozódásának, a járványok felismerésének, kivizsgálásával foglalkozik, érintve az irányítást, a mikrobiológiai, epidemiológiai vizsgálatokat, a kivizsgálás során és annak lezárásakor alkalmazandó kommunikációt.

A negyedik terület az infékcióntróll és kórházhiigiénés tevékenységekre vonatkozó kompetenciákat gyűjti össze: az infékcióntróll területét érintő, nemzeti, nemzetközi iránymutatásokon alapuló (pl. kézhigiéne) eljárásrendek kidolgozása, és az eljárások végrehajtása tekintetében; antimikrobiális rezisztencia visszaszorítása érdekében elvárható kompetenciákat részletezi, valamint kitér az orvostechnikai eszközök fertőtlenítésére és sterilizálására a környezeti infékcióntróll területére.

Összefoglalás

A **közlemény** átfogó kompetencialistát tartalmaz az infékcióntróll és kórházhiigiéné területén dolgozó európai szakemberek részére, mind a szakterületen kezdőként, mind a hosszú ideje, vezető beosztásban, szakértőként tevékenykedők számára. Az elvárható tudás, készségek ismeretében a szakemberek az e területet átölelő, strukturált kompetencialista segítségével azonosíthatják a számukra esetlegesen szükséges továbbfejlődési irányt.

Az összefoglalót készítette: OEK Kórházi járványügyi osztály
Dr. Prantner Ida szakorvos, Dr. Kurcz Andrea mb.osztályvezető

Forrás: European Centre for Disease Prevention and Control. Core competencies for infection control and hospital hygiene professionals in the European Union. Stockholm: ECDC; 2013. - Technical document

A teljes (angol nyelvű) dokumentum az alábbi linken érhető el:
<http://www.ecdc.europa.eu/en/publications/publications/infection-control-core-competencies.pdf>

Az összefoglalóban hivatkozott dokumentumok:

1. **European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Annual epidemiological report on communicable diseases in Europe 2008. Stockholm: ECDC; 2008. Available from:**
http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/0812_SUR_Annual_Epidemiological_Report_2008.pdf
2. **Council of the European Union. Council Recommendation of 9 June 2009 on patient safety, including the prevention and control of healthcare associated infections (2009/C 151/01). Available from:**
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:151:0001:0006:EN:PDF>
3. **Regulation (EC) No 851/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 establishing a European Centre for Disease Prevention and Control. Available from:**
http://www.ecdc.europa.eu/About_us/Key_Documents/ecdc_regulations.pdf
4. **Decision No 2119/98/EC of the European Parliament and of the Council of 24 September 1998 setting up a network for the epidemiological surveillance and control of communicable diseases in the Community.**
5. **Improving Patient Safety in Europe (IPSE). The IPSE report 2005-2008. Lyon: Université Claude Bernard Lyon 1; November 2009]. Available from:**
http://www.ecdc.europa.eu/en/activities/surveillance/HAI/Documents/0811_IPSE_Technical_Implementation_Report.pdf

HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2015. február 9-15.** közötti időszakban bejelentett fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az **enterális bakteriális fertőző betegségek** közül a bejelentett **salmonellosis** megbetegedések száma az előző hetinek közel a másfélszeresére emelkedett, de alatta maradt az előző év azonos hetében regisztráltak; az év eleje óta nyilvántartásba vett esetek száma nem tért el lényegesen a 2009-2013. évek azonos időszakára számított kumulatív mediántól. A bejelentések több mint felét Tolna (47%) és Bács-Kiskun (17%) megyében regisztrálták; Tolna megyében egy tavaly novemberben észlelt járványhoz tartozó esetek, Bács-Kiskun megyében az elmúlt évben sporadikusan előfordult esetek utólagos nyilvántartásba vétele emelte meg a heti esetszámot. A **campylobacteriosisok** száma gyakorlatilag nem változott az előző hetihez viszonyítva, mind a heti, mind a január 1. óta nyilvántartásba vett esetek száma másfélszerese volt a megfelelő középértéknek.

A héten kedvezően alakult a **rotavírus-gastroenteritisek** járványügyi helyzete, negyedével kevesebb megbetegedés került a nyilvántartásba, mint az előző héten, továbbá a heti esetszám a felét sem érte el az előző év azonos hetében jelentettek. A legtöbb megbetegedést Bács-Kiskun megyében (21) regisztrálták.

A héten hét új közösségi gastroenteritis-járványt jelentettek.

Terület megnevezése (megye)	Közösség	Járvány kezdete	Exponáltak	Betegek száma	Kórházi ápoltak	Etiológia
Budapest	Kórház	01.30.	69	21	.	ismeretlen
Budapest	Időotthon	01.30.	37	6	5	cl. difficile
Veszprém	Időotthon	02.04.	82	24	0	calicivírus
Borsod-A.-Z.	Kórház	02.05.	20	12	.	rotavírus
Budapest	Kórház	02.07.	130	40	.	calicivírus
Budapest	Kórház	02.11.	91	24	.	folyamatban

Egy budapesti kórház két, tartós ápolási osztályán február 7-től a jelentés írásáig **40 fő** (31 ápolat és 9 dolgozó) betegedett meg hányás és hasmenés tüneteivel. Az expozíciónak 130 fő (93 ápolat és 37 dolgozó) volt kitéve. A mikrobiológiai vizsgálat eddig öt székletminta közül egyben igazolta a **calicivírus** jelenlétét. A fertőző forrás ismeretlen maradt.

Az előző heti 50-ről 26-ra csökkent a regisztrált **heveny fertőző májgyulladások** száma. 11 betegnél **HAV** okozta a tüneteket, közülük hét fő Borsod-Abaúj-Zemplén megyében került a nyilvántartásba.

A **légúti fertőző betegségek** közül a **scarlatina** megbetegedések száma közel 40%-kal nőtt az előző hetihez képest, de alatta maradt a korábbi évek azonos időszakát jellemző értékeknek. A **varicella** bejelentések száma - a január első hete óta tapasztalható tendenciába illeszkedően - mérsékelten tovább emelkedett. A tavalyinál másfélszer több bárányhimlő megbetegedést észleltek, de sem a heti, sem az 1-7. héten nyilvántartásba vett esetek száma nem érte el az ötéves medián értékét. A **védőoltással megelőzhető fertőző betegségek** közül két **parotitis epidemica** gyanúról érkezett jelentés. Az egyik betegnél a szerológiai vizsgálat kizárta a mumpszvírus etiológiai szerepét, a másik megbetegedés mikrobiológiai kivizsgálása még nem zárult le.

A 7. héten az **idegrendszeri fertőző betegségek** közül **négy gennyes meningitis-t** jelentettek, három felnőtt (29-81 éves) beteg tüneteit **Streptococcus pneumoniae**, egy kétéves gyermek megbetegedését **B szerocsoportú Neisseria meningitidis** okozta.

A tárgyhéten rögzített fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notified communicable diseases recorded current week in Hungary (+)

7/2015. sz. heti jelentés (weekly report)

2015.02.09 - 15.

Betegség Disease	7. hét (week)			1 - 7. hét (week)		
	2015.02.09 - 2015.02.15.	2014.02.10 - 2014.02.16.	Medián 2009-2013	2015.	2014.	Medián 2009-2013
Typhus abdominalis	-	-	-	-	-	-
Paratyphus	-	-	-	-	1	-
Botulizmus	-	-	-	6	1	-
Salmonellosis	86	96	58	474	617	459
Dysentheria	-	-	2	6	1	9
Pathogen E. coli által okozott megbet.	2	●	●	7	●	●
Campylobacteriosis	124	179	81	909	1038	590
Yersiniosis	2	1	2	3	11	16
Rotavírus-gastroenteritis	125	286	●	843	1877	●
Hepatitis infectiosa	26	36	7	332	241	58
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	1	-	-	3	3	1
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	1	-	-	1	2	-
Scarlatina	54	63	76	348	351	448
Morbilli	-	1	-	-	1	-
Rubeola	1	-	-	2	1	1
Parotitis epidemica	2	1	1	4	8	9
Varicella	1055	681	1126	5922	4875	7509
Legionellosis	-	-	1	6	5	4
Meningitis purulenta	4	6	5	26	44	38
Meningitis serosa	-	1	1	5	12	10
Encephalitis infectiosa	1	-	1	7	14	9
Creutzfeldt-J. betegség	-	-	-	3	3	2
Lyme-kór	4	4	4	56	42	44
Listeriosis	-	-	-	8	9	1
Brucellosis	-	-	-	-	-	-
Leptospirosis	1	-	-	3	-	2
Ornithosis	-	-	-	10	12	1
Q-láz	-	2	1	10	7	10
Tularemia	3	1	1	21	5	3
Tetanus	-	-	-	-	-	1
Hantavírus-nephropathia	-	-	●	1	-	●
Vírusos haemorrh. láz*	-	-	●	1	2	●
Malária*	-	1	-	1	2	1
Toxoplasmosis	7	4	2	25	20	14

(+)
(+) Előzetes, részben tisztított adatok - Preliminary, partly corrected figures

(*) Importált esetek - Imported cases

(#) Importált esetekkel együtt - Reported cases included both indigenous and imported cases

(●) Nincs adat - No data available

A statisztika készítés ideje: 2015.02.17.

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

A tárgyhéten rögzített fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
 Cases of notified communicable diseases recorded current week in Hungary (+)

2015.02.09 - 15.

Terrület (Territory)	Salmonel- losis	Campylo- bacteriosis	Rotavirus- gastroenteritis	Hepatitis infectiosa	Scarlatina	Varicella	Rubeola	Meningitis purulenta	Meningitis serosa	Enceph. infectiosa	Lyme-kór
Budapest	4	14	10	3	17	237	-	-	-	-	-
Baranya	2	8	1	-	2	20	-	-	-	-	-
Bács-Kiskun	15	13	21	3	-	26	1	-	-	-	-
Békés	1	3	13	-	1	17	-	-	-	-	1
Borsod-A.-Z.	1	2	6	12	1	44	-	3	-	-	-
Csongrád	-	7	1	-	4	32	-	-	-	-	-
Fejér	2	4	5	-	-	22	-	1	-	-	-
Győr-M.-S.	5	12	12	-	4	80	-	-	-	-	-
Hajdú-Bihar	1	10	6	1	5	42	-	-	-	-	-
Heves	-	3	1	1	-	46	-	-	-	-	-
Jász-N.-Sz.	2	5	3	3	1	85	-	-	-	-	-
Komárom-E.	1	3	2	1	-	40	-	-	-	-	1
Nógrád	1	2	8	-	1	35	-	-	-	-	-
Pest	6	11	13	2	12	157	-	-	-	-	2
Somogy	2	1	6	-	-	18	-	-	-	-	-
Szabolcs-Sz.-B.	4	7	9	-	2	46	-	-	-	-	-
Tolna	34	2	4	-	-	18	-	-	-	-	-
Vas	-	11	2	-	-	24	-	-	-	-	-
Veszprém	4	5	2	-	4	58	-	-	-	1	-
Zala	1	1	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Összesen (Total)	86	124	125	26	54	1055	1	4	-	1	4
Előző hét (Previous week)	60	127	159	50	39	955	-	5	-	-	6

(+) Előzetes, részben tisztított adatok - Preliminary, partly corrected figures

(*) Importált esetek - Imported cases

(#) Importált esetekkel együtt - Reported cases included both indigenous and imported cases

A statisztika készítés ideje: 2015.02.17.

Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt Intézetünk a **Centers for Disease Control and Prevention**-nal együttműködve, a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat révén indíthatta el 1994-ben.

Az **Epinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.oek.hu; www.epidemiologia.hu; www.jarvany.hu;

www.antsz.hu/oek

az **ÁNTSZ** dolgozóinak belső hálózatról: <http://oek>

Elektronikus Epinfo-hírlevélre történő feliratkozás: epiujsg@oek.antsz.hu

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Epinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

Postai cím: 1966 Budapest, Pf. 64.

Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujsg@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma:oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003; 1:1-2.)

Megbízott országos tisztifőorvos:

Dr. Paller Judit

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: Dr. Csohán Ágnes

Olvasószerkesztő: Dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztő: Dr. Kurcz Andrea

Technikai szerkesztő:

Báder Mariann

ÁNTSZ OTH Nyomda

Nyomdavezető: Novák Anikó

ISSN 2061-0947 (Nyomtatott)

ISSN 2061-0955 (Online)